

Herrn Hof-Physikus Bienten d. 10ten Februar 1806.

DE
SPASMORVM EXTERNORVM
RATIONE AD VISCERA INDEQVE
ORIVNDA MORBORVM COMPLICATIONE.

PRAESIDE

VIRO ILLVSTRI EXCELLENTISSIMO ATQVE EXPERIENTISSIMO

DOMINO

D. PHILIPPO ADOLPHO BOEHMERO

MED. ANAT. ET CHIRVRG. P. P. ORDINAR. ACADEM. CAESAR. NAT.
CVRIOS. ITEMQVE IMPERIAL. PETROPOL. NEC NON REGIAR. BEROL.
SCIENT. ET PARIS. CHIRVRGOR. SODALI

PATRONO FAVTORE ET PRAECEPTORE
OMNI HONORIS CVLTV PROSEQVENDO

PRO

GRADV DOCTORIS

SOLEMNITER CONSEQVENDO

DIE XX. IVLII MDCCCLXII.

M. L. Q. S.

PVBlice DISSERT

AVCTOR

IOANNES ZACHARIAS STRÜMPHLER

TANGERMVNDA PALAEOMARCHIVS.

HALAE AD SALAM

STANNO SCHNEIDERIANO.

DE
SPASMODIVM EXTERNORVM
RATIONE AD VISCERA INDEQVE
ORIVDA MORBORVM COMPLICATIONE

PRÆSID

VIRO ILLVSTRI EXCELLENTISSIMO ATQVE EXPERIENTISSIMO

DOMINO

D. PHILIPPO ADOLPHO BOEHMERO

MED. ANAT. ET CHIRURG. P. ORDINAR. ACADEM. CAESAR. NAT.
CURIOE ITAMQVE IMPERIAL. RETROCOL. NEC NON REGIÆ BEROL.
SCIENT. ET PARIS. CHIRURGICOR. SOCIET.

PATRONO PATVORE ET PRÆCEPTORE
OMNI HONORIS CVLTV PROSECVENDO

PRO

GRADV DOCTORIS

SOLEMNITER CONSENSVENDO

DE RE VITI CILICIS

PUBLICÈ DISSERTET

ACTOR

IOANNES ZACHARIAS STRÜMPHNER

TANGERVINDA PALATINENSIVS

HEAL. AD SALAM

ANNO MDCCLXXV

DISSERTATIO INAUGVRALIS MEDICA

DE

SPASMORVM EXTERNORVM
RATIONE AD VISCERA INDEQVE
ORIVNDA MORBORVM COMPLICATIONE.

PROOEMIUM.

Si quis alius morbus frequentia et atrocitate inter homines innotuit: id sine dubio quam maxime dici poterit de spasmo. Testatur id experientia, probat scriptorum de morbo eodem multitudo. Sicuti enim aliis in casibus vitae humanae acerbis fieri solet, vt necessitate quasi adacti impellamur, ad mali, nobis saepius obuui, origines diligentius explorandas, vt, quae eidem praecauendo abstergendoque sufficerent remedia, eo certius inueniantur: ita neque medici hac in re studium suum desiderari voluerunt; vtpote quorum ars ad vitae humanae felicitatem haud parum conferre videtur. Etsi vero de spasmodum doctrina satis iam a medicis disputatum esse videtur: nihilo tamen minus plura adhuc restare videntur, quae ad idem argumentum pertinent, accuratiori examini submittenda. Nam hic quaedam occurrunt supplenda, quae deficiunt; corrigenda at-

A

que

que accuratius enuntianda, quae erronea, neque rite determinata esse videntur. Atque hoc imprimis de spasmodorum externorum ratione ad viscera, eaque morborum complicatione, quae inde oriri possit, disputaturo agendum erit. Tam prauos enim effectus in visceribus magis produci a spasmodis internis, et vix tanti momenti esse posse spasmos externos, communis fere est sententia. Ut de modo, quo generatim tanti effectus spasmodorum producantur, hic nihil dicam, quem vulgo observationibus parum conuenienter sibi concipere solent. Quare iam cogitanti mihi de argumento seligendo, quod speciminis inauguralis loco disputari possit, operae pretium fore iudicavi, si distincta ratione euoluerem, quomodo se nimirum spasmi externi ad viscera habeant, quos in iisdem effectus producere valeant, tandemque quibus morborum complicationibus ansam praebere possint. Neque inutile, neque pertritum hoc iam puto esse argumentum. Sed ut idem etiam pro dignitate sua nunc pertractetur: dabo operam, ut, stabilitis antea principis quibusdam, reliqua inde modo rationi congruo deducantur, nihilque ibidem admittatur, quod observationibus repugnare possit; singulis in tractatione ista propositionibus ordine conueniente exhibendis.

PARS

(*) ** * (*)

3

PARS ARGUMENTI THEORETICA.

§. I.

Fibrae musculares corporis humani, quibus nervi continuo ^{Spasmi de-}_{nitio.} intertexti esse deprehenduntur, facultate pollent sese contrahendi; id praecipiente Physiologia. Vt iam ab harum fibrarum contractione peculiare partium corporis humani functiones dependent: ita etiam necesse erit, ut ista contractio in statu sanitatis ad determinatum quemdam gradum contingat, quo vel superato, vel imminuto, nunquam fieri poterit, ut functiones sanitati convenienter perficiantur. Inerunt tunc corpori humano mutationes, a statu sanitatis alienae, inerit adeoque morbus. Huius etiam loci erit annotare, quod multae fibrarum contractiones sequantur animae arbitrium; exemplo motuum voluntariorum, ad quos perficiendos opus erit actione musculorum, quam fibrarum, ex quibus illi componuntur, contractione absolui, Physiologia commoustrat. Neminem vero fore existimo, qui eiusmodi fibrarum contractiones voluntarias aut ad morbos referre, sed easdem ibi semper referet, ubi deprehendi poterit, illas non amplius subesse arbitrio animae. Quibus itaque praemissis, nunc iam via patebit, ad inueniendam spasmi notionem. Erit nimirum **spasmus** contractio fibrae inuoluntaria vel maior, vel plus perdurans, quam cum sanitate congruit.

Quantopere haec definitio cum vfu loquendi conueniat: id tibi iam perfpicue intelligere licebit, fimulatque omnes illos cafus collegeris, vbi fpafmi vocabulo vti folent medici. Neque eiusmodi quid hoc loco praeteruifum eſſe arbitror. Ad notiones porro fere communes in Pathologia haec quoque pertinebit, quando fcilicet ex eo, quod antea voluntarie fieri ſolebat in corpore humano, nunc vero inuoluntarie fit, morbi praefentiam coniiicimus. Cuius momenti rationem omnino habendam eſſe putauim in definitione fpafmi. Quod tandem ad definitionis realitatem attinet: de illa nullum eſſe dubium poterit, quum fatiſ firma fundamenta ſint, quibus ipſa notio inniuitur.

§. II.

Quid ſpafmus externus fit.

Anatome teſtatur, dari partes texturae muscularis in corpore humano, quas modo ad internas, modo ad externas reducere licebit. Ad partes internas huius indolis exempli loco pertinent oefophagus, ventriculus, inteſtina, et plures aliae, quas intra peculiareſ cauitateſ aſſeruare voluit natura. Partium vero externarum fimiliiſ conditioniſ numerum hic exempli cauſſa ſubeunt muſculi, exterius ad peripheriam corporiſ collocati. Vtrumque vero hoc partium genus ſpafmi compos erit (§. antecedi.). **Spafmus** adeoque **externus** vocari poterit, qui in partibus externis oboritur; ad differentiam **ſpafmi interni**, vtpote referendi ad partes internas.

Spafmi itaque interni exempla ſuppeditare poterunt colica ſpafmodica, cardialgia, ſpafmus gulae, et alia huius

AD VISCERA INDEQVE ORIVNDA MORBORVM ETC. §

ius genii. Ad spasmos vero externos exempli causa referri poterunt pleuritis spuria, chiragra, gonagra, podagra, spasmus periphericus, et id genus plura.

§. III.

Quoties tibi concipis fieri, ut in parte aliqua texture muscularis una fibra in illo puncto, ubi cum alia cohaeret, extendatur; vel fibrarum muscularium una sit rigidior altera: toties etiam necesse erit, ut spasmus suboriatur. Per ipsam enim naturam corporis texti necesse est, ut illud extensum ad sui latitudinem se contrahat secundum longitudinem suam; atque in vicem versam, illius extensionem iuxta sui longitudinem factam, insequatur contractio ad latitudinis suae directionem. Sed omnes partes musculares corporis humani tibi iam concipere licebit instar corporis cuiusdam texti; qua de re certissime testatur Anatome. Hinc etiam certum erit, quod partis alicuius muscularis fibris quibusdam in puncto cohaesionis cum aliis nimium extensis, fibrae aliae nimium contrahantur, atque in ista contractione tamdiu perseverent, quamdiu continuatura sit fibrarum aliarum extensio. Sed quis non videt, quod tunc spasmus producat (S. I.). Quum etiam in fibra alia rigidiores longe maiora partium elementarium, ex quibus illa componitur, cohaesio obrineat, quam

Ortus spasmu
finitur quomodo
concipiendus?

quam si fibra nullam adhuc contraxerit rigiditatem: conſequeus erit, fibram rigidam in arctius ſpatium coactam eſſe, atque aliam, quae nondum rigida facta eſt, extendi debere; idque pro differente gradu huius rigiditatis. Quare ob extensionem fibrarum quarundam hic neceſſariam, aliae contrahantur oportebit (per anteced.), vel iam ſpafinus ſuboritur (§. I.). Satis adeoque apparet propoſitionis veritas.

Quamuis mihi adeo perſpicua eſſe videantur principia, prolata ad demonſtrandam propoſitionem, quae exſtat in §.: non a re tamen alienum erit, quaedam adhuc addere, vt occaſio dubitandi illis praeciſindatur, qui tam praecipites in iudicando ſolent eſſe, tamque proni ad arguendos alios erroris cuiuſdam commiſſi. Ex notione quidem corporis texti, ſed applicata ad partes muſculares, deductas eſſe volui extensionis et contractionis affectiones. Hinc ſimul ſuppono flexibilitatem partium muſculoſarum; vtpote quam nemo negabit. Quod ideo monendum erat, ne quis forte texturem in oſſibus ſibi concipiat, reliqua inde ſimili modo deducere conaturus. Neminem tandem fore exiſtimo, qui de eo dubitet, quod partibus muſcularibus vera competat textura. Ad hanc enim nihil aliud requiritur, quam vt in corpore quodam partes ita inter ſe cohaereant, vt ſibi continuo inflexae ſe inuicem decuſent, earumdemque ſuperficies ſe contingentes ſemper alternent. Sed cuiuſmodi quid in partibus muſcularibus locum habere, ad oculum monſtrat Anatomia; decenter ſeparatis a ſe inuicem fibris tranſuerſalibus et longitudinalibus.

§. IV.

Constabit ergo ex §. anteced. **qua nimirum ratione causa spasmii proxima concipienda sit.** Confectarium.

§. V.

In Pathologicis euctum datur, fibortis stasibus in vasis ^{Aliud.} minimis, fibris muscularibus intertextis, fiboriri quoque posse fibrarum, in partibus quibusdam inter se cohaerentium, extensionem. Ibidemque simul perspicue traditur, a quibus causis eiusmodi stases aequae, ac fibrarum rigiditas dependeant. **Tales igitur causae spasmorum erunt remotae.** Docentibus adeoque observationibus, hic casus varii pertinebunt, quibus subiici solent corpora humana. Plethora nimirum, spissitudo humorum, illorumque deprauata mixtio, siue cacochymia. Excretionum perturbationes variae, siue ad illarum defectus, siue ad augmenta nimia referendae. Validae humorum ebullitiones et congestiones, siue a pathematibus animi, siue a causis aliis productae. Graues quaedam compressiones et extensiones partium, modo ab hac, modo ab illa causa in casibus obtuus proficiscentes. Partium prae reliquis sensilium solutiones, vt vulnera, vlcera. Vasorum, viscerum distensiones, obstructions, vt infarctus, scirrhii. Frequentes arsenicalium ad corpus admissiones. Certi tandem effectus, vim harum causarum habentes, magis vero proprii vel certae cuidam aetati (atque haec pro-

prouectior esse solet), vel sexui cuidam certo (quorum sequior pertinebit).

§. VI.

Scholion
generale.

Nihil iam illorum, quod alicuius ponderis foret, ratione causarum remotarum spasmi, praetermissum esse arbitror, ita, vt, si etiam quaedam in §. anteced. deficere videantur, re tamen penitus perpenſa, reduci possint ad vnum vel alterum momentum, ibidem commemoratum. Sed id adhuc restabit, hic quoque annotandum. Solet nimirum plerumque fieri, vt ad spasimum in vno vel altero, qui ab eodem corripitur, aegro, determinandum, plures harum causarum simul accedant. Vnde rite applicaturum theoriam ad casus oportebit, signa causarum morbi sollicitè colligere, vel etiam illas, si imprimis externae fuerint, ex varietate admissorum ad corpus aegrotantis intellecta, inuenire. Nam vti haec annotatio maximi momenti per vniuersam fere Pathologiam est: sic praesertim in spasimorum doctrina; prouti id ex pluribus locis infra dicendorum luculentius constabit.

§. VII.

An in spasmio dolor?

Loca, a spasmo affecta, dolere debent; idque multo acerbius, quo magis partes afflictae praec aliis sensibilitate eminent, vel
causae

causſae morbi grauitate, aut numero incre-
ſcunt. Cauſſa enim ſpaſmi proxima ſine fibrarum muſcula-
rium extenſione exiſtere nequit (§. IV.), qua efficitur, vt, ſic
quaſi diſtractis fibris, in ſuis punctis cohaerentibus, illarum con-
tinuum ſolui attentetur. Quum vero partibus muſcularibus
non deſint nerui (§. I.): patet, attentari hic ſolutionem continui
neruoſi, hinc etiam dolorem produci (per princip. Pathol.).
Sed partes admodum ſenſiles prae aliis neruis abundant; id
oſtendente Anatomia. Partibus adeoque a ſpaſmo affectis, quae
alias ſenſibilitate ſuperare videntur, continuum magis nerueum
ſolui attentatur. Conſequenter etiam neceſſe erit, vt ibi con-
citatius dolor maioris gradus ſit. Quia tandem conditiones
cauſſarum, non alii, quam qui illis exacte reſpondent, effectus
ſequuntur: neceſſe igitur erit, vt ſub acceſſionibus cauſſarum
doloris aut grauiorum, aut plarium, dolor quoque acerbior
ſiat. Nullum ideo dubium erit de propoſitionis veritate.

Multis caſibus id quoque probat experientia. Go-
nagra, podagra, aut alio affectu arthritico afflicti,
multo acerbiores dolores patiuntur, quam qui ex ſpa-
ſmo humeri, aut alio rheumate aegrotant. Hemicra-
niae obnoxii maiores doloris moleſtias perferre cogun-
tur, quam illi, quibus lumbago, aut alius affectus rheu-
maticus oboritur. Porro. Quando in arthritico humo-
rum modo ſpiſſitudo obſeruatur, dolor eius quidem
grauis erit, ſed longe acerbior fiet, concurrente cacochy-
mia; cuius ſigna fatiſ certa purpura ſcorbutica proder.

B

§. VIII.

§. VIII.

Confectarium.

Spasms ergo non deerunt symptomata doloris; eaque tam varia, quam graua (§. anteced.); pro ratione nimirum locorum affectorum, caussarumque ad morbum concurrentium.

Hæc doloris symptomata, tamquam satis cognita ex Pathologicis, hic suppono; illorum tamen quaedam infra enarraturus, quantum nempe cum fine meo conueniet.

§. IX.

An a spasms congestiones?

A spasms congestiones humorum ad loca alia corporis humani, eaque ab illis diuersa, quae nunc a spasmo afficiuntur, produci possunt. Vbi enim spasms obtinet, ibi fibrae musculares nimium contrahuntur (§. I). Quare necesse erit, vt etiam vasa a spasmo simul afficiantur, intertexta illis partibus muscularibus, quae a spasmo torquentur. Sed facta vasorum constrictione, fieri neuiquam poterit, vt fluidum per illa expedite transeat; quo igitur necessario efficitur, vt illud ad vasa alia cogatur, eidem minus resistentia, et quidem ideo, quia adhuc a spasmo liberae sunt (per princip. Patholog.). Quibus adeoque in locis fluidum coaceruari, siue in partibus aliis, spasmo nondum obnoxiiis, atque ideo ab illis, quae iam spasmo obtem-

AD VISCERA INDEQVE ORIVNDA MORBORVM ETC. II

obtemperant, diuersis, congestiones humorum fieri oportebit
(per princip. Patholog.).

Ex eo, quod aliae partes, a spasticis remotae, turgere obseruentur, tuto colligere licebit ad humorum congestiones ibidem factas. Atque ita haec quoque propositio cum experientia congruit.

§. X.

Spasms ergo subortis, congestionum ^{Confectarium.} effectus in corpore humano erunt necessarii; iique modo praesentes, modo futuri, modo praeteriti (§. anteced.).

§. XI.

Quot iam, quam varii, quantique saepius morbi a congestionibus origines suas ducere soleant, Pathologi copiose demonstrant, ad idem recte perficiendum obseruationibus inducti. Exstabunt hic quoque doctrinae huius specimina quaedam. Nunc enim, praemissis iam principiis quibusdam generalioribus, ostendendum erit in specie de spasms externis, qua in ratione illi ad viscera futuri sunt, ideoque praebituri ansam ortui morborum complicatorum. Nam haec est argumenti, impraesentiarum disputandi, conditio. Antequam vero id exordiar, dicendum prius esse videtur de causis spasms externorum. Quaecunque etiam de hoc argumento verbosius proferri possent,

sent, ea omnia redibunt ad §§. IV et V; hac tamen conditione, vt causae spasmorum, ibidem enarratae, simulatque ad corpus admittantur, vel partes externas magis contingant; vel gradu increfant in partibus internis, vt ex locis interioribus ad exteriora necessario transire debeat spasmus; vel in partibus externis, ob harum morbos praecedentes, tanta remanserit dispositio, vt a spasmo facile corripiantur, accedentibus quibuscunque causis, ad hoc morbi genus producendum, idoneis. Maxime haec conueniunt cum obseruationum fide. Vt ideo mihi nunc quoque videas satis dixisse de causis spasmorum externorum.

§. XII.

Spasmi externi effectus ratione transpirat.

Spasmi externi impediunt transpirationem.

Ad transpirationem enim inter alia requiritur, vt officia vasorum capillarum, cutim aduentum, sint patula, quo ferum excrementitium continuo exhalare possit (per princip. Physiolog.). Verum enim vero hoc contingere nequit, subortis spasmis externis; vtpote qui loca corporis externa occupant (§. II.), transpirationis quidem capacia, sed nunc iam ita affecta, vt, constrictis ibidem orificiis vasculorum exhalantium, via pracludatur sero excernendo. Quare tunc etiam impedita sit transpiratio, oportebit.

§. XIII.

§. XIII.

Fieri adeoque poterit, vt a spasms ex-
ternis morbi impeditae transpirationis produ-
cantur (§. anreed.) Confecta-
rium.

§. XIV.

Si etiam tempore spasmi externi ad-
fuerint exanthemata: illa tunc quoque ad
loca interiora corporis regredi, atque inde
pessimi effectus oriri poterunt (§. anreed.) Aliud.

§. XV.

Porro. Quo grauiores, quo magis vni-
uersales erunt spasmi externi: eo maioris
quoque momenti erunt illa transpirationis
impedimenta, morbique ideo metuendi
(§§. XIII et XIV.) citius producantur, oportebit. Aliud.

§. XVI.

Quare, grauiter conuulsis partibus ex-
ternis, aut spasmo peripherico vltra modum
faeuente, id malorum genus in corpore hu-
mano

mano praeprimis extimescendum erit (§. anteced.)

§. XVII.

Spasmi externi quorum congerant fluida.

Spasmi externis obortis, oboriri poterunt congestiones humorum ad loca interiora corporis humani.

Ita enim in genere cum spasmi comparatum est, ut inde ad loca a spasticis distincta et remota humores congerantur (§. IX). Atque hoc imprimis ibi contingere solet, ubi vasa, ad quae fluida coguntur, eidem minus resistunt; id docente demonstratione §. modo citati. Sed, commonstrante id Anatomia, huius iam conditionis vasa sunt locorum interiorum corporis humani, ut teneriorem sui texturam exhibere, atque ideo fluidis minus resistere posse videantur; exemplo vasorum in meningibus, in visceribus aliis, tunicas suas deponentium. Ut de vasorum in partibus internis tam frequenti, tamque implicata anastomosi hic nihil dicatur; quippe quae, dum tardiori motui fluidorum admodum responderet, causa simul fit, cur humores, ibidem confluentes, tam facile coaceruari possint. Ex quibus igitur manifesto patebit, quantumtopere spasmi externi valeant, ad producendas in locis interioribus congestiones humorum.

§. XVIII.

Si igitur varii generis morbi in visceribus a congestionibus humorum ibidem factis, produci possent: constabit iam, quod hic non vltimum locum sibi vindicaturi sint spasmi externi (§. anteced.).

Confestarium.

§. XIX.

Ibi etiam maiora spasmodorum externorum efficacia erit in morbis viscerum producendis (§. anteced.): vbi contumaciores illi fuerint.

Aliud.

§. XX.

Passim cum his iterum consentiunt obseruationes. Corpus humanum, frigori expositum, obrigescit; actutum insequente transpirationis suppressione. Quia vero a frigore habitus externus corporis nostri constringitur: nemo non vider, castum istum illi aequipollere, vbi spasmi externi alio producuntur modo. Superficiem partium externarum eo magis siccam atque aridam deprehendi, quo vehementius illae a spasmodis vexantur, sed humido quasi irrorau, vehementia spasmi remissa, constans fere est obseruatio. Quotiescunque iam contigit,

Scholion generale.

vt, vel frigore admissio, vel conuulsione superueniente, purpura aut perechiæ subito euanescent; idque cum vitæ aegrorum interitu! Sæpe etiam fit, vt arthritici, malo imprimis exacerbato, de sensu quodam ponderis molesto, mox in abdomine, mox in thorace, mox in capite conquerantur, neque raro vultum habeant turgidum; satis manifesto documento, quod fluida ad corporis loca interiora congerantur. Similis efficaciam hic tandem est spasmus periphericus. Testantur id clare phaenomena febris ingruentis. Quam varii vero congestionum effectus tunc in locis interioribus a spasmio peripherico producantur: id ex instituto explicauit vir excell. atque exper. D. D. NIETZKI, praeceptor de me optime meritus, in dissert. inaug. de *febris complicatis in genere b. l.* conferenda. Tamen iam ex haec hæc hactenus disputatis apparet, quam in genere habere possint rationem ad viscera spasmii externi: instituto tamen praesenti magis satisfactorius, ea nunc tradere conabor, vnde etiam de speciebus morborum constet, quibus viscera patent, praesentibus spasmis externis. Sic enim facili ratione cognoscere licebit illam morborum complicationem, quae in casu isto obtinere potest.

§. XXI.

Spasmii externi internos efficere pot-

A spasmis
externis
producun-
tur interni.

erunt.

A spasmis enim externis humorum congestiones
versus

versus loca interiora producantur (§. XVII.). Sed ex Pathologicis in genere constat, a congestionibus versus partem aliquam, spasmi compotem, factis, in illa quoque concitari posse spasnum. Quia igitur simile quid in partibus quibusdam internis, spasmo concipiendo accommodatis, eueniat, non est, cur dubites? Vt de transpiratione, a spasimis externis impedita (§. XII.), hic nihil afferatur. Nam tum feri regressiones fiunt ad loca corporis interiora, in quibus ideo spasmi saepe atrocissimi concitari solent; exemplo colicae spasmodicae, aut tussis conuulsivae, refrigerationem corporis raro insequentium. Vnde iam satis certam esse arbitror propositionem.

Complures hic proferri possent casus, ex quibus ad sensus quasi pateret, quantum cum obseruatis conueniat propositio; nisi de eius veritate iam ex dictis abunde constaret. Ratione tamen principii obuii in demonstratione propositionis, quaedam dicenda esse videntur, maioris claritatis causa. A congestione nimirum facta in parte aliqua musculari, tamquam spasmi compote, huius ortus deriuatur. Fieri id ob istas in minimis vasis, ab hac causa ibidem productas, docet Pathologia; vt id iam dictum erat in §. V. Quantopere autem congestio in parte, ad spasnum capace, hunc quoque excitare ibidem valeat: id inter alios casus declarabunt sequentes. Sanguine haemorrhoidali restricto ad ventriculum et intestina, saepe oboriuntur cardialgiae, colicae. His similia incommoda euenire solent feminis, ex fluxus menstrui restrictione. Nonne affectus isti inde producti ad spasmos in-

ternos pertinebunt? Nonne sanguis ibi coacruatur, quorsum restringitur? Nonne ibi fit congestio? Quam nunc vero spasnum internum effecisse vides.

§. XXII.

Producentur haemorrhagiae.

Spasmi externi in causam haemorrhagiarum degenerare possunt. Hi enim spasmi congestiones humorum in partibus internis perficere possunt (§. XVII.). Si igitur harum partium quaedam fuerint huius conditionis, ut aucta ad easdem humorum congestione, vasa sanguinea vel facile supra modum dilatentur circa sua officia, vel etiam disrumpantur: tunc haemorrhagia omnino erit necessaria (per princip. Patholog.). Sed contineri huius indolis partes intra caua corporis nostri, quilibet mihi facile concedet. Ergo neque de haemorrhagia, quae a spasnis externis produci possit, dubitandum erit.

Reminiscor hic iuuenis cuiusdam, cui toties oboriri solebat haemoprysis, quoties ille a pleuritide spuria corripiebatur; haemorrhagia semper respondente spasmi magnitudini. Huc etiam referri poterit casus ille in vita humana frequentissimus, quando scilicet ob terrorem aliquem grauem, feminis incussum, mox illis accidere solet aut haemorrhagia vteri, aut abortus. Sed pallor faciei, extremorum frigus, vasorum periphericorum subita quasi euanescentia, tamquam consueta terroris phaenomena, satis aperte docent, quod hic non deficiat intensioris cuiusdam gradus spasmi periphericus.

phericus. Vt ideo hic quoque casus satis probare videatur, quanta sit spasmorum externorum vis ad haemorrhagias producendas.

§. XXIII.

Fieri etiam poterit, vt a spasms externis accendantur inflammationes in visceribus.

Spasmi externi sufficiunt, ad congestiones humorum in visceribus producendas (§. XVII.). Docet vero Pathologia, a congestione versus partem aliquam directa, stases ibidem generari, hisque ita productis, vt sanguis a tergo cum impetu vrgeat ad eadem loca affecta, inflammationem simul fieri. Exinde iam certum esse poterit de viscerum inflammatione a spasms externis oriunda.

Viscerum
inflammationes.

A pleuritide spuria veram in iuuenibus productam esse, vna cum peripneumonia, frequens docuit obseruatio.

§. XXIV.

Infarctus visceris alicuius originem suam spasms externis debere poterit.

Nam ex eo visceris cuiusdam infarctus diiudicari solet, quando in illius vasis fluida ad tantam copiam coaceruantur, vt haec valdopere distendantur, ipsumque viscus ideo in maius quoddam vo-

Infarctus.

lumen increuisse videatur (per princip. Patholog.). Posito igitur infarctu visceris alicuius, ponitur necessario humorum congestio, ad idem viscus facta. Quare etiam necesse erit, vt, quia ob spasmos externos ad viscera fieri possunt congestiones, ibidem quoque suboriatur infarctus.

Innotuit mihi exemplum virginis cuiusdam, alias sanae, subito tamen primum conuulsae a terrore. Conuulsio facta iam erat periodica, atque per annos durauerat. Prodebant successu temporis signa admodum manifesta infarctus, in liene et hepate obuii, de tempore in tempus incrementis, tandemque in scirrhum degenerantis.

§. XXV.

Scirrh.

Viscerum scirrhii ortum suum tribuere poterunt spasms externis. Scirrhii, seu tumores indurati, facile oriuntur in visceribus ex congestione humorum, ibidem producta; si imprimis massa humorum spissa, aut iam inueteratus fuerit visceris infarctus, aut inflammatio visceris in scirrhum transferit (per princip. Patholog.). Quia vero eiusmodi conditiones in casu propositionis obtinere possunt (§§. XVII, XXIII et XXIV.): nullum ergo dubium restabit de scirrhorum ortu in visceribus, deriuando a spasms externis.

Quam saepe etiam contingere solet, teste experientia, vt asthma spasticum, aut aliarum partium externarum rheumaticas affectiones, tandem sequantur topi pulmonum.

§. XXVI.

§. XXVI.

Quum morbi illi viscerum, de quibus iam constat, ^{Confecta-}
 quod a spasms externis produci queant (§§. XXI. XXII. XXIII.
 XXIV et XXV.), symptomata sua habeant, gradu et numero
 inter se differentia; adeo, vt pro diuerfitate aegrorum, idem
 morbus in vno maior esse debeat, minor in alio (per princip.
 Patholog.): sequitur ideoque, necessum fore, vt ille
 morbi quantitatem, obuii in huiusmodi casi-
 bus, accurate intelligere conetur, qui possi-
 biles hic morborum complicationes recte
 cognoscere velit.

§. XXVII.

Quia ratio spasmodorum externorum ad viscera complexu ^{Confecta-}
 mutationum, quae ab illis ad haec redire possunt, absoluitur:
 de ista iam ratione patebit ex antea dictis.
 Quem in finem relegenda erunt loca dissertationis a §. XII. vs-
 que ad §. XXVI.

§. XXVIII.

Simul etiam ex iisdem, quae ad (§. anteced.) citantur, ^{Confecta-}
 locis constare poterit de morborum complicatione,
 quae

quae in casu eodem oriri poterit, ita iam consideranda, ut illa componatur vel ex chronicis et acutis, vel ex meris chronicis; atque ulterius determinanda, pro conditione casus in specie.

§. XXIX.

Scholion
generale.

Quamvis igitur de parte argumenti theoretica nunc factis disputatum esse videatur, ita, ut iam iuohari possit partis practicae explicatio: non incongruum tamen erit his quaedam adhuc addere, quibus unum vel alterum doctrinae huius momentum magis illustretur. Annotatum iam est in §. VI. de causis spasmorum externorum, quod illae raro solitariae sint, sed potius ex pluribus compositae simul existere soleant; immo etiam illarum altera alteram magnitudine superet. Unde omnino necesse erit, ut tum spasmi externi maiores sint, producturi effectus sibi accommodatos, adeoque etiam morbos viscerum maioris gradus. Sed et alia adhuc ratio prostackit, cur una vel altera harum causarum, licet sigillatim existeret in corpore, citius tamen morbum aliquem certae speciei in visceribus produceret; producto prius spasmo externo. Exempli loco plethora magis respondebit inflammationibus, infarctui, humorum spissitudo scirrhis viscerum efficiendis: hinc etiam tales morbi citius

citius producentur, producto ab iisdem caussis spafino externo. Atque eodem modo se res vterius habebit cum reliquis eiusdem naturae caussis. Si id etiam intelligere velis, cur ab his in vno istud, in alio autem aliud magis viscus afficiatur: tunc te oportebit, hic alia, quae ob hanc rem in Pathologicis traduntur principia, in subsidium vocare. Quorum prae reliquis exempli causa pertinebunt morbi praegressi, aetas. Sic enim tibi facile cognoscere licebit, cur in iuvene, tamquam ad congestiones pectoris proclui, pulmones magis afficiantur, spafinis extrernis in ipso subortis; cur inde in alio licen vel hepar potius affligatur, qui quondam ex vno horum viscerum sese male habebat? Atque ita vterius progredi licebit. Quando etiam de complicatione morborum casus, hucusque tractati, dicitur, quod illam quoque ingredi possint morbi acuti, ad chronicos accedentes (§. anteced.): tunc id quidem de inflammationibus viscerum praecipue intelligendum erit, quas sine dubio ad morbos acutos pertinere mihi concedes; ita tamen, ne ideo hic excludantur morbi alii acuti interdum possibiles. Saepius enim contingit, id copiosius explicante Pathologia, vt in corporibus cacochymicis, quibus ex aliis plane diuersis caussis febris quaedam oboritur, haec quasi ex improuiso naturam morbi acuti maligni induat. Quibus etiam simile quid hoc loco accidere potest; dum partim cacochymia ad spasmorum externorum caussas referri potest, partim etiam corpus valdopere

fe-

febrit, visceribus inflammatis. Ut ne id quidem hic praetermissum esse videatur, quod a transpiratione suppressa febris catarrhalis nonnumquam admodum acuta dependeat: cuius ideoque ortum hic plane negare non conueniet (§. XIII). Symptomatum denique quorundam incrementa ad complicationes morborum multum valere, fusius in Pathologia docetur. Cuius adeoque rei consideratio hic locum habere debet (§. XXVI). Nam concipe tibi grauia doloris symptomata hic etiam concurrere (§. VIII), vt lipothymia, conuulsio, febris? Quae, dum ortae iam complicationi accedunt, illam pro dolor! et acerbitate, et numero morborum augebunt. Tandem quod ad solutionem subortae in casu nostro complicationis attinet: illam quoque, familiariter tibi redditis veris Pathologiae principiis, haud difficulter perspicies. Optime id perficietur, facta singulorum morborum, ad complicationem accedentium, reductione, ad sua genera et species. Nam tunc faciliore opera cognosces, in quo singuli complicationis praesentis morbi ratione solutionis suae inter se conueniant, in quo discrepent; an ideo solutio vnius morbi alterius solutioni impedimento fieri possit, nec ne? Singula enim haec momenta paullo accuratius illum perpendere oportebit, qui animum induxit suum, sibi excitare notionem prorsus distinctam natae morborum in casu complicationis. Sed iam transeundum erit ad partem argumenti eiusdem practicam.

PARS ARGVMENTI PRACTICA.

§. XXX.

In quacumque morborum complicatione duo aut plures morbi idiopathici occurrere debent, quorum quilibet propria sibi symptomata habet; atque haec saepius erunt ita comparata, ut ad quemvis morbum idiopathicum, in complicatione obuium, referri possint: quo facto, eiusmodi symptomata in morbo isto complicato, prae aliis gradu acerbitatis eminebunt (per princip. Patholog.). Quum vero Therapia praecipiat, ut, sanaturus morbum quemdam in corpore humano, ea remedia adhibeat, quae morbo idiopathico, huiusque symptomatibus vehementer exacerbatis, accommodatissima sunt; siquidem hac ratione totus morbus vel tollitur, vel, si hoc ob illius naturam fieri nequit, imminuitur: hinc etiam in quouis morbo complicato, utpote ex duobus aut pluribus morbis idiopathicis constante, idem probe obseruandum erit. Ergo, cognita morbi complicati specie in casu praesente, id iam agat Therapeuta, ut remediis constanter vtatur, quae singulis morbis idiopathicis, in complicatione existentibus, illorumque symptomatibus exacerbatis quam maxime respondere, certo constitit. Quandoquidem vero contingere solet,

Ratio methodi
mendi in
casu dispu-
tato.

D

vt

vt ob qualitatem morborum idiopathicarum, in complicatione aliqua obuerfantium, necessario oriatur collisio regularum practicarum. Quibus igitur in casibus faciendae erunt exceptiones, rationi conformes. **Quod si etiam in complicatione morborum, orta in casu impraesentiarum disputato, eiusmodi quid euenerit, vt collisiones ibidem necessariae fiant: tunc in sanando ita procedatur, vt, exceptione facta per morbum maiorem, iste prius remoueatur; quo iam remoto, ad remouendos quoque alios morbos idiopathicos, in complicatione adhuc residuos, opera afferatur; numquam neglecta ratione illorum symptomatum, quae complicationi vel nouae producendae, vel priori magis confirmandae fauere videntur.**

Rationi et experientiae modo delineatam methodum mendi inniti, eamque in se comprehendere momenta omnia, vnde regulas alias practicas speciales, circa casum disputatum a medentibus obseruandas, haud difficulter eruere possint, quot quot in sanando ratione et experientia ducentur: id mihi sine dubio concedent viri, rerum medicarum bene gnati, atque in arte praestantes. Quorum applausum si mihi promeruisse videar: haud mediocriter gaudebo, nunc differendi finem facturus.

PRAE-

PRAESTANTISSIMO
IOANNI ZACHARIAE STRÜMPHLERO

S. D.

D. ADAMVS NIETZKI.

Quod nuper in laudem amicissimi nostri MOLZAHNII scripsissem, nisi circa illud festiuum ipsi tempus, quo praesertim scribendum erat, hoc in officii genere praestando, impeditus fuisset itinere quodam ineuitabili: idem etiam in TE laudare potero, carissime STRÜMPHLERE; nunc meritis TVIS epistolam inscripturus. Non scholis, sed vobis vitae humanae ad discendam esse medicinam, prisca gens medicorum contendebat. Atque hanc sententiam cum vero admodum conuenire ratio et experientia probant. Qui enim meris subtilitatibus delectantur, atque his abundanter imbuti, se totam artem comprehendisse existimant: illi plerumque aegris plus nocuisse, quam profecisse visi sunt, ad sanationem arcessiti. E contrario medicina veri nominis id seruat, eo solum delectatur, idque magis percolit, quod vtile est vitae humanae atque proficuum. Quum TV vero, praestantissime CANDIDATE, per omne tempus academicum curae constanter habueris, vt id omne prae reliquis perdisceres, quo ars salutaris generi humano vere prodest; huic studio semper adiuncta morum integritate: haberem nunc fertilissimam occasionem, TE quam amplissime laudandi exornandique, qui virtute ista mihi multipliciter innotuisti. Sed tam amicitiae nostrae, quam modestiae TVAE ratio id fieri prohibet. Quare TIBI potius nunc ex animo gratulabor de cursu academico tam feliciter absoluto, et Doctoris dignitate, in TE propediem ex merito conferenda. Faxit DEVS T. O. M. vt ista honoris acquisitio TIBI, ornatissimae familiae TVAE, tandemque bono publico fauente fortunateque cedat! De meo in TE amore perenni certus, me quoque amare perge. Vale Dab. in Acad. Frider. XV. Cal. Aug. A. O. R. c180cclxii.

PRAESTANTISSIMO ET AMICISSIMO
STRÜMPHLERO SVO

S. P. D.

IOANNES ALBERTVS AVGVSTVS LVCAE
MAGDEVRGENSIS.

OPPONENS.

Data hac opportunitate non potui facere, quin amicitiae nostrae integritatis monumentum quoddam ponerem. Amicitiae, quae non recenter, non leuiter et temere est conflata, sed aliquod abhinc annis virtutibus stabilita, constantiaque animorum confirmata. Berolini iam per triennium nos mutuo amauimus; quum, iisdem studiis incumbentes, iisdem praeceptoribus vtentes, alter alteri assiduitatis incitamento esset. Hic locorum mihi iterum opportune contigit, te talem, qualem reliqueram, inuenire, eodemque modo consuetudine tua iucundissima vii. Campus nunc mihi amplissimus pateret in laudes tuas excurrere, nisi timendum mihi esset, ne modestiam tuam violarem. Et virtutibus tuis ne quidem opus est aliena laude. Quem enim fugit, te semper virum bonum et praestantem praebuisse? Praetereaque specimen tuum elegantissimum eruditionis tuae optimum praeconium esse potest. Accipe igitur honores doctorales, quibus mox ornaberis. De iis tibi ex animo gratulor. Abi, quo virtus Tua te vocat. Fruere praestantiae tuae praemiis. Omnia, quae ages, feliciter age, et absens amicitiae nostrae haud infucatae memor esto! Viuas et floreas! Dab. Hal. Sax. die XVII. Iul. M DCC LXII.

CAN.

CANDIDATO PRAENOBILISSIMO ATQVE DOCTISSIMO
AMICO SVAVISSIMO

S. D. P.

FRIDERIC. GEBHARD. THEODOR. GÖNNER

BEROLINAS.

OPPONENTS.

Tenera animi mei affectio, quam semper erga TE sensi, appropinquante die, quo summos in Medicina honores impetraturus es, tam dulces laetitiae emotiones excitavit, ut non possim, quin TIBI eas per litteras significem. Eas solas TIBI declaro, non in amplas TVAE doctrinae laudes excurrans. Incertus enim, an satis iustus & rectus eius aestimator sim, praeceptorum communi rarae eruditionis, & eximiae probitatis viro id relinquo. Gratulor TIBI de laurea, qua mox coronaberis, vota pro TVA salute atque felicitate ardentissima suscipio. Deferis me! Quam aegre feram absentiam TVAM! Deficiet mihi TVI discendi ardoris exemplum, quod me ad industriam incitabat. Desiderabo otia iucunda, quibus mens nostra a studiis revocata oblectabatur. Sed abi! Vocat TE parens senex, TIBI iam obuius, TEQVE amplexurus, senectutis fulcimentum. Vocat TE aegrotorum miseria. Vocat TE TVA fortuna, quibus mea commoda postponere aequum est. Vnum vero TE oro & obsecro, ut amicitiam, iam Berolini inceptam, & hac musarum sede contextam, mihi ferres; qua ut me dignum praebeam omnibus viribus annitar. Vale. Dabam Halae ad Salam die XVII Julii MDCLXII.

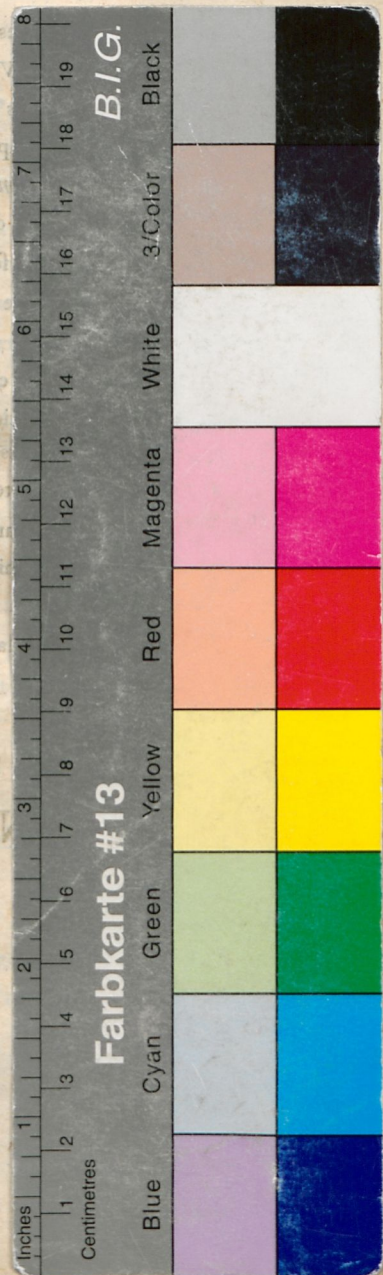
Disser. med. Halle,
Med. Diss.,
6. 1758-68.

SB

Rhs ✓

17

DE
SPASMORVM EXTERNORVM
RATIONE AD VISCERA INDEQVE
ORIVNDA MORBORVM COMPLICATIONE.

PRAESIDE

VIRO ILLVSTRI EXCELLENTISSIMO ATQVE EXPERIENTISSIMO

DOMINO

D. PHILIPPO ADOLPHO BOEHMERO

MED. ANAT. ET CHIRVRG. P. P. ORDINAR. ACADEM. CAESAR. NAT.

CVRIOS. ITEMQVE IMPERIAL. PETROPOL. NEC NON REGIAR. BEROL.

SCIENT. ET PARIS. CHIRVRGOR. SODALI

PATRONO FAVTORE ET PRAECEPTORE

OMNI HONORIS CVLTV PROSEQVENDO

PRO

GRADV DOCTORIS

SOLLEMNITER CONSEQVENDO

DIE XX. IVLII MDCCCLXXII.

N. L. Q. S.

PVBLCIE DISSERET

AVCTOR

IOANNES ZACHARIAS STRÜMPHLER

TANGERMVNDA PALAEOARCHIVS.

HALAE AD SALAM

STANNO SCHNEIDERIANO.